

smluvním, nýbrž u výkonu práv státu, z nařízení, vydaného Národním výborem jménem Československého národa jako vykonavatelem státní svrchovanosti (zákon ze dne 28. října 1918, čís. 11 sb. z. a n.). Toto zakročení státních orgánů nemělo soukromoprávní povahy a nevznikl jím poměr soukromoprávní, podléhající posouzení podle obč. zákoníka mezi státem a žalobcem, jehož ono zakročení se týkalo. Otázku, zda stát je povinen nahraditi škodu, kterou jeho zřízení někomu způsobili, vykorávající svůj úřad, lze až na výjimky, o které zde nejde, řešiti výhradně podle předvisů práva veřejného. Neboť jde tu o výkon výsostních práv státu a pro ně neplatí ustanovení, jež jsou rozhodujícími podle § 1 j. n. a § 1 obč. zák. jen pro občanské právní věci, nýbrž zvláštní zákony a předpisy veřejného práva. Jest proto pro vymáhaný nárok žalobcův pořad práva vyloučen. Není-li pořad práva vůbec přípustným, nelze zabývati se otázkou místní příslušnosti soudu a netřeba uvažovati o tom, zda byl by snad příslušným zemský soud v Praze podle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n. Neboť tímto zákonem neměla býti zrušena ustanovení jurisdikční normy o místní příslušnosti soudu, nýbrž bylo zřízeno sudiště pro ony nároky, které pro svou veřejnoprávní povahu nemohou býti rozhodovány pořadem práva civilního, pročez v bývalém Rakousku zákonem ze dne 21. prosince 1867, čís. 143 ř. zák. byly přikázány říšskému soudu ve Vídni, a pro které po osamostatnění Československé republiky v této, jelikož ani působnost správního soudu podle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n. na ně se nevztahuje, nebylo žádného sudiště.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs není oprávněn a jeho vývody nejsou s to, by napadené usnesení a jeho odůvodnění, jež jak věci tak zákonu úplně vyhovuje, vyvrátily a proto se tímto na ně poukazuje a dodává se toto: Ve věci této jde jediné o otázku, zda žalobce, domáhaje se náhrady škody, zakládá svůj nárok na důvodech práva soukromého či veřejného. V té příčině jest nesporno, že z nařízení Národního výboru Československé republiky po rozpadnutí Rakouska byly zabaveny vojenské výstroje a také žalobci bylo zabaveno sedlo, jehož zaplacení se nyní žalobou domáhá. Nejde tu o zaplacení odškodného za zabavený státem předmět, nýbrž o stanovení výkupného. Žalobce nežádá náhrady škody, způsobené státními orgány u výkonu moci veřejné, nýbrž protihodnotu za zabavené sedlo. Stanovení této protihodnoty, tedy odškodného, patří jako další část úředního jednání, z důvodů veřejnoprávních zavedeného, do pravomoci týchž úřadů, jež provedly zabavení. Teprve, kdyby stát byl s placením vyšetřeného odškodného v prodlení, mohl by žalobce proti němu pořadem práva pokračovati.

Čís. 1194.

Ze všeobecného prohlášení škůdce, že škodu nahradí, nabývá ten, kdo skutečně byl poškozen, práva, domáhati se náhrady, byť by ho škůdce, činně prohlášení, nebyl znal.

(Rozh. ze dne 20. září 1921, Rv II 157/21.)

Kočí žalovaného vjel neopatrně do výkladní skříně krámu a roztříštil ji. Žalovaný dostavil se ihned po té do krámu a prohlásil přítomné tam nájemkyni Marii J-ové, že veškerou škodu nahradí, s čímž Marie J-ová souhlasila, a oznámila to vlastníku domu, jenž pak nahradil náklad zasklení skříně, a domáhal se po té na žalovaném náhrady škody. Žalobě bylo soudy všech tří stolic vyhověno, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalovaný, odporuje správnosti právního názoru odvolacího soudu (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), popírá žalobcovu aktivní legitimaci a tvrdí dále, že prohlášením jeho k Marii J-ové nebyla uzavřena smlouva ve prospěch žalobce jako osoby třetí dle § 881 obč. zák., zejména proto, že žalobcova osoba nebyla při jednání s Marií J-ovou ani jmenována, ani blíže určena. V první řadě zodpovědětí sluší otázku, zdali skutečně došlo mezi spornými stranami k smlouvě ve smyslu § 882 odstavce druhý obč. zák., neboť v kladném případě nebude více nutno uvažovati o aktivní legitimaci žalobce. Zjištění, provedená prvním soudem, zůstala v řízení odvolacím nezměněna. Dle těchto zjištění prohlásil žalovaný k Marii J-ové hned po nehodě přihodivší se jeho kočímu, že škodu nahradí, neprohlásil však, komu ji nahradí, zejména ne, že ji nahradí Marii J-ové. K tomu sluší uvést, že strážník P. dle své výpovědi otázel se před žalovaným Marie J-ové, zdali je s tím srozuměna, načež ona prohlásila, že věc je tím vyrovnána. Nesporné je dále, že rozbitím výkladní skříně poškozen byl žalobce, jako vlastník domu, a že Marie J-ová sdělila s ním uvedené prohlášení žalovaného. Těmito skutečnostmi je nárok žalobní ve smyslu odstavce prvního a druhého § 881 obč. zák. odůvodněn. Prohlášení žalovaného nelze rozuměti jinak, než že úmyslem jeho bylo nahraditi škodu, způsobenou kočím, a to poškozenému, ne snad Marii J-ové, přes to, že žalovaný se k ní tak prohlásil, neboť jinak byl by výslovně prohlásil, že škodu nahradí, t. j. pouze jí. Vzhledem k uvedenému všeobecnému prohlášení nebylo ke vzniku nároku žalobcova ve smyslu § 881 odstavce druhý obč. zák. třeba, aby žalovaný byl někoho výslovně jmenoval anebo vyřkl, že škodu nahradí poškozenému, neboť podle § 914 obč. zák. není pochybnosti o tom, že žalovaný měl při tom na mysli pouze toho, komu škoda byla způsobena, byť i žalobce neznal. Tomu nasvědčuje i skutečnost, že dle svědectví Š-ové zanechal v závodě navštívenku a požádal strážníka, aby škody nezjišťoval, že on ji nahradí. Tímto prohlášením žalovaného k Marii J-ové, jež bylo jí přijato, nabyl žalobce, v jehož prospěch prohlášení to, jak z povahy věci je patrné, bylo učiněno (§ 881 odstavce druhý obč. zák.), práva, domáhati se na žalovaném náhrady škody, k níž tento se zavázal, a je tím odůvodněn nárok žalobní, jehož výše sporná není.

Čís. 1195.

Placení falešnou bankovkou při výměně za drobné. Jde o nárok ze smlouvy směnné, nepodléhající preklusivní lhůtě § 933 obč. zák.

(Rozh. ze dne 20. září 1921, Rv II 170/21.)